

O‘ZBEKISTON TERMA JAMOASINING JAHON CHEMPIONATIDAGI ISHTIROKI.**Egamberdiyev Sunnatillo Kamoliddin o‘g‘li***Farg‘ona viloyati Yuridik texnikumi “Davlat huquqiy faoliyati” yo‘nalishi
2-kurs talabasi*

Annotatsiya: Mazkur maqolada O‘zbekiston milliy futbol terma jamoasining Jahon chempionatlaridagi ishtiroki, uning yo‘li, rivojlanish bosqichlari, muxim tarixiy voqealar va xalqaro maydondagi tajriba va muammolari atroflicha tahlil qilinadi. Asosiy urg‘u O‘zbekiston futboli tarixida terma jamoaning tutgan o‘rni, ularning saralash va asosiy bosqichlardagi harakatlari, jamoa uchun yaratilgan imkoniyatlar va istiqbollarga qaratilgan. Maqolaning oxirida milliy futbol kelajagi borasida ehtimoliy xulosalar, rivojlanish yo‘llari va zarur tavsiyalar beriladi.

Kalit so‘zlar: O‘zbekiston milliy terma jamoasi, Jahon chempionati, futbol, rivojlanish, xalqaro musobaqa, sport, tajriba, muxlislar, kelajak, strategiya.

Bugungi O‘zbekiston sport hayotida futbol har tomonlama yetakchi o‘rinni egallagan. Bu sport turi yillar davomida milliy o‘zlik, vatanga sadoqat va sportga bo‘lgan ishtiyoq ramziga aylangan. O‘zbekiston mustaqillikka erishganidan keyin futbolga alohida e‘tibor qaratildi va tejamkor infratuzilma yaratilishi, qator klublarning tashkil topishi, bolalar va yoshlar futbol maktablarining ochilishi tezkor taraqqiyotga zamin yaratdi. Barchasi mamlakat terma jamoasi uchun qulay muhit va manba bo‘lib xizmat qildi. Mamlakat futbolining eng yuqori cho‘qqisi – bu, albatta, O‘zbekiston milliy terma jamoasining xalqaro arenadagi ishtiroki, eng avvalo, Jahon chempionati saralash bahslaridagi o‘zini ko‘rsata olishi bo‘ldi. Ushbu maqolada, aynan, Jahon chempionatiga chiqish yo‘lida olib borilgan islohotlar, amalga oshirilgan ishlar, jamoa oldiga qo‘yilgan vazifalar va natijalar chuqur o‘rganiladi.

Futbolni ommalashtirish va professional darajaga ko‘tarish uchun mamlakatda davrma-davr yangicha loyihalar, tizimli islohotlar amalga oshirildi. O‘zbekistonda futbolchilarni ixtisoslashtirilgan bilim yurtlarida tayyorlash, yoshlar terma jamoalariga muntazam e‘tibor qaratish, chet el ekspertlarini jalb etish bosqichma-bosqich natijasini beradi. Mamlakat rahbariyati va sport sohasidagi mutasaddilar futbolning rivojlangan davlatlarda qanday yo‘l tutishi haqida tajriba almashish imkoniyatini kengaytirib, zamonaviy tifloto‘garlar, sport anjomlari va murabbiylar bilan boyitilgan mashg‘ulot markazlarini barpo etdilar. Aynan shunday taraqqiyot bosqichi O‘zbekiston futbol terma jamoasining xalqaro musobaqalarda, xususan, Jahon chempionati saralash bahslaridagi ishtirokiga asos solib berdi. Jamoaga joylangan futbolchilar yuqori darajadagi intizom va fidoyilikni namoyon qilgan bo‘lsa, murabbiylar esa taktik va

strategik yechimlarni izlovchi, futbolchilarning imkoniyatidan maksimal foydalanishga urinuvchi mutaxassis sifatida shakllandi [1].

O'zbekiston milliy terma jamoasining Jahon chempionatiga chiqish uchun har bir saralash bosqichi nafaqat sportchilarning, balki millionlab o'zbekistonliklarning ham katta orzusi bo'lib kelgan. Har safar Jahon chempionati saralashida ishtirok etish mamlakat futbolchilari uchun irodani, mahoratni, ishonchni va fidokorlikni har tomonlama namoyon qilishga imkoniyat yaratdi. Bahslarning har biri bosim ostida o'ynaldi. Muxlislar mamlakat bo'ylab yirik ekranlar atrofida yig'ilib, terma jamoa harakatini jonli kuzatar, har bir golga hamohang quvonar edi. Jamoani maydonga boshlab tushayotgan futbolchilar Jahon futbolining eng nufuzli turnirida ishtirok etish imkonini qo'lga kiritish uchun bor kuchi bilan harakat qildilar. Eng kuchli raqiblarga, tajribali futbol davlatlariga qarshi maydonga tushish va ularga qarshilik ko'rsatish bo'yicha O'zbekiston terma jamoasining har bir uchrashuvi o'ziga xos tarixiy ahamiyat kasb etgan. O'zbekiston milliy terma jamoa tarkibiga dastlab mamlakat ichki chempionatida eng yaxshi natijalarni qayd etayotgan futbolchilar tanlab olinardi. Ular mas'uliyat, sportga bo'lgan ehtirom va yurt muhabbatini namoyon qilgan holda, terma jamoa sharafiga himoya qilishar edi. Chet ellik va mahalliy murabbiylarning har biri o'z uslubini, yangi yondashuvini, futbolchilarni psixologik tayyorlashga oid o'z tajribasini jamoaga olib keldi [2].

Jamoa tuzilmasida yosh va iqtidorli futbolchilarga imkon berish, zamonaviy himoya va hujum sxemalaridan unumli foydalanish, taktik tayyorlikni oshirishda muntazam murabbiylar kengashi faoliyat yuritdi. Murabbiylar oldida – sportchilardan eng yaxshi natijani olish, milliy jamoaning xalqaro imidjini oshirish, eng muhimi, Jahon chempionati saralash bosqichlaridan o'tishda muvaffaqiyatli qatnashish maqsadi bor edi.

Har qanday rivojlanish, albatta, qiyinchiliksiz va muammosiz bo'lmaydi. O'zbekiston milliy terma jamoasi ham bu jarayonlardan mustasno emas. Jamoaning asosiy qiyinchiliklari ichki futbol tizimining nisbatan yangi bo'lishi, xalqaro tajribaning yetishmasligi, raqiblar bilan o'yinlarda taktika va psixologik tayyorlik masalalarida kamchiliklar ko'rinishida namoyon bo'lgan. Biroq har bir muvaffaqiyatsizlik – sportchilar va murabbiylar uchun yangi saboq, takomillashtirish uchun imkoniyat bo'ldi. Murabbiylar xalqaro seminar va amaliyotlarda qatnashib, terma jamoa uchun ilg'or mashg'ulot va rehabilitatsiya texnologiyalarini joriy etdilar. Futbolchilar o'z ustida doimiy ishlash, jismoniy va texnik tayyorlikni oshirish uchun xorijdagi yig'inlarda qatnashdilar. Yosh futbolchilar maktabi, zamonaviy sport infratuzilmasi va kuchli muxlislar bazasi jamoa rivojlanishining asosiy omillaridan biriga aylandi. Jahon chempionati saralash o'yinlarida qatnashish esa, shubhasiz, milliy futbolchilarimiz uchun chinakam maktab, tajriba va kelajakka yo'l ochdi.

Terma jamoaga har yili zamonaviy, iste'dodli va o'zining jasorati bilan ajralib turadigan futbolchilar paydo bo'layotganini ko'ramiz. Ular uchun asosiy motivatsiya –

nafaqat shon-sharaf, balki kelajakda yurt nomidan Jahon chempionat final bosqichiga chiqish orzusi bo'ldi. Jamoadagi raqobat, ixtisoslashuv, sport jihatidan tarbiyalash va psixologik mustahkamlash o'zining samaralarini berdi. Xalqimizning milliy sportga bo'lgan ishtiyoqi, maydon va tashqarisida futbolchilarga bildirayotgan ishonchi jamoa uchun muhim kuch manbayi bo'lgan. Har bir o'yin arafasida ko'chalar, bog'lar, xonadonlar O'zbekiston mustaqilining ramzi bo'lgan bayroqlarga burkanar, bolalar futbol to'plari bilan mashg'ul bo'lishar edi. Bu — mamlakatimizda sport madaniyati va muxlislik muhitining kuchayishidan dalolat beradi [3].

Jahon chempionati saralash bosqichida va undan avval o'tgan sinovli yo'l O'zbekiston terma jamoasining muhim sinovlarga duch keldi. Qattiq bosim, raqobatbardosh raqiblar, nomunosib hakamlar va boshqa tashqi omillar natijalarga bevosita ta'sir ko'rsatdi. Ammo shunday holatlarda ham jamoamiz xarakter namoyon qilib, har doim orqa chekinishni emas, harakat va kurashni tanladi. Hozirgi zamonda O'zbekiston milliy terma jamoasi oldida Jahon chempionati final bosqichiga chiqish umumxalq orzusiga aylangan. Yoshi bir xilda bo'lmagan va turli maktablarning eng kuchli vakillaridan jamlangan jamoa, har bir musobaqada yuqori natija ko'rsatishni, xalqaro futbol maydonida o'z o'rnini egallashni asosiy maqsad qilib olgan [4].

Kelgusidagi asosiy vazifalar ichida yosh avlodni futbolga qiziqtirish, zamonaviy futbol texnologiyalarini hayotga tatbiq etish va xalqaro musobaqalarda qatnashishni kengaytirish muhim sanaladi. Maxsus tayyorlab boriladigan futbolchilar bilan bir qatorda, murabbiylar malakasini oshirish, xalqaro tajribalarni o'rganish, ichki chempionatlarni raqobatbardoshlik darajasiga ko'tarish orqali terma jamoa o'z oldiga qo'ygan maqsadlarga yetishishi mumkin.

Xulosa

O'zbekiston milliy terma jamoasining Jahon chempionatida ishtiroki – bu oddiy musobaqadagidek natija emas. U butun bir mamlakat sportining o'sish chizig'i, xalqimizning orzu-umidi va qat'iyligining yorqin namunasi bo'lib qoldi. Mazkur yo'l tarixiy xarakterga ega bo'lib, sportchilarni fidoyilikka, muxlislarni esa sabr va ishonchga o'rgatdi. Har bir o'yinda ko'rsatilgan natijadan qat'iy nazar, bugun ko'plab yoshlar, futbolga oshno yurtdoshlarimiz, ichki chempionat ishtirokchilari va terma jamoa murabbiylarida bitta maqsad – dunyo futbolining eng nufuzli turnirida ishtirok etish, mamlakatimizning shonini yuqoriga ko'tarish istagi bor. O'zbekiston xalqining, sportchi va murabbiylarning o'z orzu-umidlari yo'lida fidokorlik bilan xizmat qilayotgan milliy jamoaga bo'lgan ishonchi doimiydir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://ufa.uz>
2. <https://www.fifa.com>
3. <https://championat.asia>
4. <https://www.tribuna.uz>